

การบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา
ตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล

Transitional Academic Management Strategies for Primary Schools Based on
the Digital Citizenship Concept

ขวัญชนก อายูเย็น¹, อุษา งามมีศรี² และ สมใจ สืบเสาะ³

Kwanchanok Aryuyuen¹, Usa Ngammeesri² and Somjai Seubsor³

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{1,2,3}

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin^{1,2,3}

Corresponding Author e-mail: Kwanchanok.ary@mutr.ac.th

Retrieved; 28-06-2024; Revised; 16-08-2024. Accepted; 10-11-2025

Doi: 10.14456/jappm.2025.53

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาและความเป็นพลเมืองดิจิทัล และ 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การสังเคราะห์กรอบแนวคิด การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และ 3) การใช้เทคโนโลยี และความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 1) อัตลักษณ์ดิจิทัล 2) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 3) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล 4) การรู้เท่าทันดิจิทัล และ 5) การสื่อสารดิจิทัล

2. สภาพปัจจุบันจากสภาพแวดล้อมภายในสำหรับข้อมูลในภาพรวมและข้อมูลองค์ประกอบรายด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา เช่น การพัฒนาห้องเรียนดิจิทัล การจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะดิจิทัล

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ ; การเปลี่ยนผ่านดิจิทัล ; พลเมืองดิจิทัล

Abstract

The objectives of this study were 1) to synthesize a conceptual framework for transformative digital academic administration in primary schools and digital citizenship, and 2) to analyze the current and desired conditions of such administration. The research employed a quantitative approach. The sample group consisted of 362 administrators and teachers from primary schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office, selected via simple random sampling. The research instrument was a questionnaire, and data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings were as follows:

1.The synthesis of the conceptual framework revealed three key components: a) Academic administration, consisting of seven elements: school curriculum development; learning process enhancement; assessment, evaluation, and credit transfer; educational quality research; supervision; internal quality assurance; and educational technology utilization. b) Digital transformation, encompassing three elements: promotion of digital learning, creation of technology-supportive environments, and technology utilization. c) Digital citizenship, comprising five elements: digital identity, appropriate technology use, cybersecurity management, digital literacy, and digital communication.

2.The current state of transformative digital academic administration was found to be at a high level overall, while the desired condition was at the highest level.

These findings can be applied to enhance educational environments, specifically through the development of digital classrooms, the provision of appropriate instructional media, and the fostering of digital skills.

Keywords: Academic Administration; Digital Transformation; Digital Citizenship

บทนำ

ในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด บริบทของโลกและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สังคมปัจจุบันกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่าย ทำให้การจัดการข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นไปอย่างไม่จำกัดทุกที่ทุกเวลา ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวต่อความต้องการในการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สุวัฒน์ บันลือ, 2560) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็วนี้มีแนวโน้มส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกประเทศมีพลวัตสูงและซับซ้อน ส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยต้องพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะในแต่ละช่วงวัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการพัฒนาทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้ทันสมัย โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย รวมถึงการพัฒนาคุณภาพครู การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล และการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การวิจัยนี้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล โดยศึกษากรอบแนวคิด สภาพการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน และสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม 238 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู รวม 362 คน

ปัญหาการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไทยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล ซึ่งความท้าทายนี้นำไปสู่ความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล การวิจัยจึงมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นต่อการพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในยุคดิจิทัล และวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านให้มีคุณภาพและศักยภาพที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารด้านการศึกษาและองค์กรการศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เพื่อพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น และผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานด้านนโยบายสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้เป็นมาตรฐานระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาและความเป็นพลเมืองดิจิทัล
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ได้ศึกษาจากแนวคิดหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดการบริหารงานวิชาการ ผลการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญหลายประการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและการประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และแนวคิดการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล ผลการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การเปลี่ยนผ่านดิจิทัล แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลนั้นมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และ 3) การใช้เทคโนโลยี (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2560; ธนสาร รุจิรา, 2563; ทิพวรรณ มีพื้ง, 2564 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2563 ; Elmassah & Mohieldin, 2020)

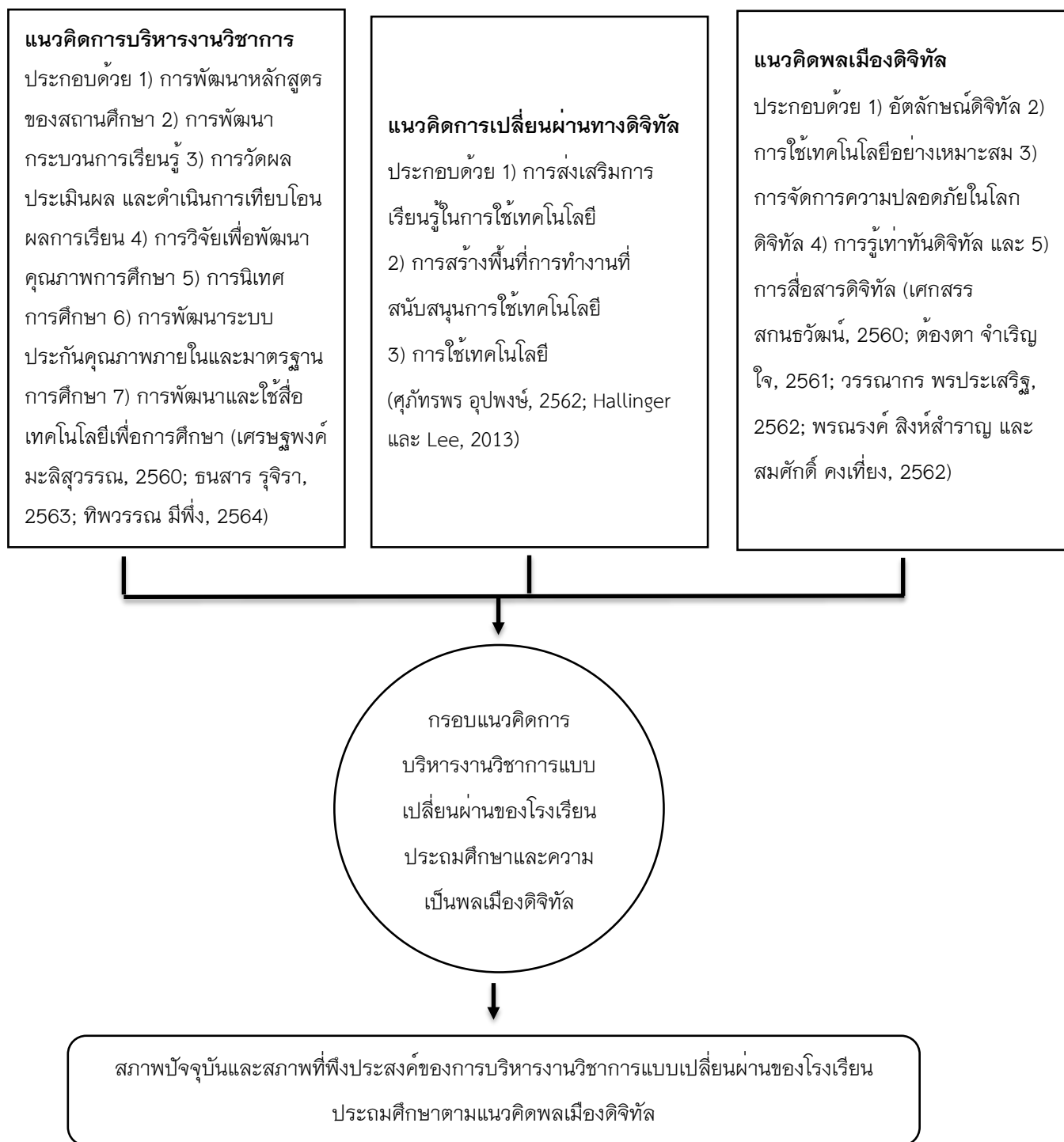
โดยสามารถสรุปการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัล ได้ดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (1.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตร (1.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตร (1.3) การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและการประเมินผล คือ (3.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล (3.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล และ (3.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการวัดและประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา คือ (4.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา (4.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการนิเทศการศึกษา และ (4.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา (5.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการนิเทศการศึกษา (5.3) การนำ

เทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ (6.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือ (7.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (7.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ (7.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ โดยจากการสังเคราะห์องค์ประกอบความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั้น ประกอบด้วย 1) อัตลักษณ์ดิจิทัล คือ (1.1) อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) (1.2) ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล (Digital Privacy) และ (1.3) ร่องรอยดิจิทัล (Digital Footprint) 2) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม คือ (2.1) การใช้งานดิจิทัลโดยไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและพลานามัย (Digital Health and Wellness) และ (2.2) การปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล (Digital Law) 3) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล คือ (3.1) ความปลอดภัยในการใช้งานดิจิทัล (Digital Security) 4) การรู้เท่าทันดิจิทัล (4.1) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล (Digital Access) (4.2) การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (Digital Literacy) 5) การสื่อสารดิจิทัล (5.1) มารยาทในการใช้งานดิจิทัล (Digital Etiquette) (5.2) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) และ (5.3) การปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิทธิของตนเองและสิทธิของผู้อื่น (Digital Rights and Responsibility) (เศกสรร สกนธวัฒน์ (2560), ต๋องตา จำเริญใจ (2561), วรณกร พรประเสริฐ (2562), และ พรณรงค์ สิงห์สำราญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2562))

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563; ทิพวรรณ มีพึ้ง, 2564; ธนสาร รุจิรา, 2563; เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2560; Elmassah & Mohieldin, 2020) และแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (ต๋องตา จำเริญใจ, 2561; พรณรงค์ สิงห์สำราญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง, 2562; วรณกร พรประเสริฐ, 2562; เศกสรร สกนธวัฒน์, 2560; World Economic Forum, 2016) โดยมีรายละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 238 โรงเรียน จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 3,909 คนโดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและบริบทการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยระบุประเภทของเอกสาร ปีที่ทำ หน่วยงานหรือสำนักพิมพ์ ชื่อผู้เขียน และสาระสำคัญของเอกสาร แหล่งข้อมูล คือ เอกสารในรูปหนังสือ รายงาน บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นเอกสาร หนังสือ รายงาน บทความทางวิชาการหรืองานวิจัย จากห้องสมุด ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการสรุปรวมข้อมูล 2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับความคิดเห็น ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามความคิดเห็นในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านในยุคดิจิทัล แหล่งข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน ที่คัดเลือกจากสาขาต่าง ๆ เช่น การบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน วิจัย และการทำงานในโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยการประสานนัดหมายก่อนจัดส่งแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 3) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน ผู้วิจัยใช้ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์ จัดระบบข้อมูล และสังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ขอบข่ายงานบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน และแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล 4) การตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของกรอบแนวคิด ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง เหมาะสมของประเด็นด้านการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล 5) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและโครงสร้างโดยทุกข้อคำถามมี IOC มากกว่า 0.5 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.969 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล การประสานเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินแต่ละองค์ประกอบ และตัวชี้วัด

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัลได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้องในระเบียบวิธีวิจัย คือ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้สอน การจัดทำและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิจากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า จากการทบทวนเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ขอบข่ายงานบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน และแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ได้ผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาและความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาและความเป็นพลเมืองดิจิทัล

กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษา และความเป็นพลเมืองดิจิทัล	แหล่งที่มา
ขอบข่ายงานบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษา	
1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (1.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตร (1.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตร (1.3) การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและการประเมินผล (3.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล (3.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล (3.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการวัดและประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา (4.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา (4.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการนิเทศการศึกษา (4.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา (5.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการนิเทศการศึกษา (5.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ (2560); ธนสาร รุจิรา (2563); ทิพวรรณ มีพึง (2564); Elmassah & Mohieldin (2020); กระทรวงศึกษาธิการ (2563)

กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษา และความเป็นพลเมืองดิจิทัล	แหล่งที่มา
ขอบข่ายงานบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษา	
(6.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา (6.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (7.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา (7.2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา (7.3) การนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	
แนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล	
1) อັดัลักษณะดิจิทัล (1.1) อັดัลักษณะดิจิทัล (1.2) ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล (1.3) ร่องรอยดิจิทัล 2) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (2.1) การใช้งานดิจิทัลโดยไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและพละนามัย (2.2) การปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล 3) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (3.1) ความปลอดภัยในการใช้งานดิจิทัล 4) การรู้เท่าทันดิจิทัล (4.1) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล (4.2) การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 5) การสื่อสารดิจิทัล (5.1) มารยาทในการใช้งานดิจิทัล (5.2) การสื่อสารดิจิทัล (5.3) การปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบตามสิทธิของตนเองและสิทธิของผู้อื่น	เศกสรร สกนธวัฒน์ (2560); ต้องตา จำเริญใจ (2561); วรรณกร พรประเสริฐ (2562); พรณรงค์ สิงห์สำราญ และ สมศักดิ์ คงเที่ยง (2562)

จากผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาและความเป็นพลเมืองดิจิทัล ตามตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของกรอบแนวคิด โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง เหมาะสมของประเด็นด้านการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินแต่ละองค์ประกอบ และตัวชี้วัด พบว่า ทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความสอดคล้อง และเหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ผู้วิจัย

นำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล และผลการประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด คือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 239 คน (ร้อยละ 66.02) โดยมีช่วงอายุอยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 140 คน (ร้อยละ 38.67) รองลงมา 41 – 50 ปี จำนวน 99 คน (ร้อยละ 27.35) และอยู่ในสถานภาพ ครู มากที่สุด จำนวน 285 คน รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการ จำนวน 55 คน ส่วนวุฒิการศึกษานั้น คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด 211 คน (ร้อยละ 58.29) ตามด้วยระดับปริญญาโท 146 คน (ร้อยละ 40.33) และปริญญาเอก 5 คน (ร้อยละ 1.38) ในเรื่องของระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนระหว่าง 5 – 10 ปีมากที่สุด จำนวน 126 คน (ร้อยละ 34.81) ตามด้วยระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 90 คน (ร้อยละ 24.86) และระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 70 คน (ร้อยละ 19.34)

2) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล จากสภาพแวดล้อมภายในสำหรับข้อมูลในภาพรวมและข้อมูลองค์ประกอบรายด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.800$, $SD = 0.686$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการวัดและประเมินผลภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.825$, $SD = 0.675$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.820$, $SD = 0.694$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.813$, $SD = 0.701$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.802$, $SD = 0.689$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.799$, $SD = 0.694$) ด้านการนิเทศทางการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.787$, $SD = 0.668$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.756$, $SD = 0.680$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล จากสภาพแวดล้อมภายในสำหรับข้อมูลในภาพรวมและข้อมูล

องค์ประกอบรายด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.809$, $SD = 0.437$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.831$, $SD = 0.418$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.820$, $SD = 0.421$) ด้านการนิเทศทางการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.811$, $SD = 0.425$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.808$, $SD = 0.436$) ด้านการวัดและการประเมินผลภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.799$, $SD = 0.449$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.797$, $SD = 0.463$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.797$, $SD = 0.449$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กรอบแนวคิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยี 2) การสร้างพื้นที่การทำงานที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และ 3) การใช้เทคโนโลยี และกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 1) อัตลักษณ์ดิจิทัล 2) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 3) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล 4) การรู้เท่าทันดิจิทัล และ 5) การสื่อสารดิจิทัล

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เศรษฐพงษ์ มะลิสุวรรณ (2560) ที่ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการเน้นการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่าง คือ ผลการวิจัยของ เศรษฐพงษ์ มะลิสุวรรณ (2560) มุ่งเน้นในระดับกว้าง ๆ ในภาพรวมของประเทศ ขณะที่ผลการวิจัยที่นำเสนอเน้นเฉพาะในบริบทของการศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ มีพื้ง (2564) เพราะทั้งสองเน้นไปที่การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ การประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีความแตกต่างตรงที่ขอบข่ายการวิจัยของ ทิพวรรณ มีพื้ง (2564) มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา แต่โดยรวมแล้วมีความสอดคล้องกันมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Elmassah

& Mohieldin (2020) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการการศึกษา แต่ก็มีจุดแตกต่างตรงที่ Elmassah & Mohieldin (2020) มุ่งเน้นในบริบทของการศึกษาระดับสูงหรือนานาชาติ ซึ่งอาจมีรายละเอียดและการประยุกต์ใช้ที่แตกต่างกัน ส่วนด้านพลเมืองดิจิทัลนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เศกสรร สกนธวัฒน์ (2560) ที่เน้นที่การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมเรื่องอัตลักษณ์ดิจิทัล การใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และการรู้เท่าทันดิจิทัล เพียงแต่ เศกสรร สกนธวัฒน์ (2560) เน้นการครอบคลุมบริบทในวงกว้างของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกช่วงอายุ ไม่จำกัดเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณรงค์ สิงห์สำราญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2562) ที่เน้นการสร้างความปลอดภัยในโลกดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ซึ่งตรงกับขอบข่ายการวิจัยที่น่าเสนอ เพียงแต่แตกต่างกันที่ พรณรงค์ สิงห์สำราญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2562) เน้นการพัฒนาทักษะการใช้งานเทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา แต่มีการเจาะจงที่การใช้งานด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล เผยให้เห็นทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนที่สำคัญ จุดแข็งของการบริหารงานวิชาการในปัจจุบัน คือ ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.825$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษามีความพยายามในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับบริบทดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย ทองมาก (2560) ที่พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นและสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมากเท่านั้น ซึ่งบ่งชี้ว่ายังมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาเพิ่มเติม ในขณะเดียวกัน จุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการในปัจจุบัน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.756$) แม้ว่าจะอยู่ในระดับมาก แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษายังมีข้อจำกัดในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในบริบทดิจิทัล ซึ่งอาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร ความรู้ หรือเวลาของบุคลากร

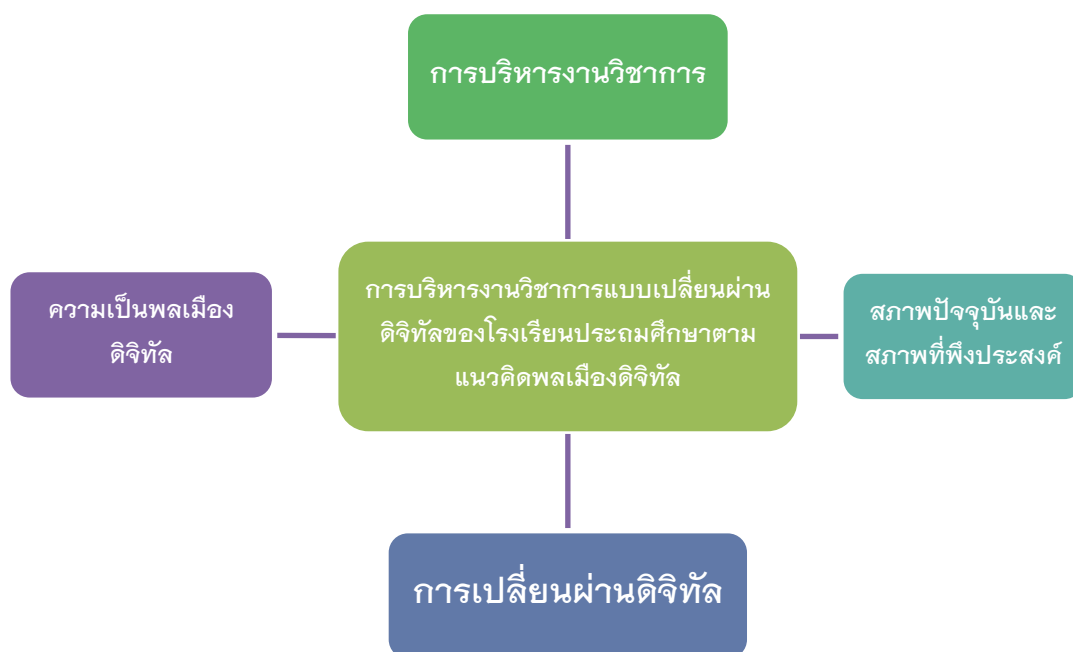
เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.831$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาระบบคุณภาพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของดาร์ตัน กันเอี่ยม (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาและความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา อย่างไรก็ตาม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากลับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในสภาพที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.797$) แม้ว่าจะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ก็แสดงให้เห็นว่าการวิจัยยังไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป

ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งอาจบ่งชี้ว่าการรับรู้และความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยน

ผ่านดิจิทัลในแต่ละด้านมีความใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องในมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยสรุป ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้โรงเรียนประถมศึกษาจะมีความพยายามในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่าน แต่ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ ซึ่งการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลทุกด้านต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนา นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาอย่างเร่งด่วน การนำองค์ความรู้นี้ไปประยุกต์ใช้จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาของไทยให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความได้ว่า ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต่อเนื่อง ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการศึกษาให้ทันสมัยและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา การวิจัยนี้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ผลการวิจัยคาดว่าจะช่วยผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานด้านการศึกษาในการพัฒนาการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพและศักยภาพที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนและมาตรฐานระดับชาติ จากการทบทวนเอกสารวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล พบว่า การบริหารงานวิชาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ นอกจากนี้แนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลยังรวมถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นอัตลักษณ์ดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และการรู้เท่าทันดิจิทัล งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณในโรงเรียนประถมศึกษาในนครปฐม โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ด้วยการศึกษาดูเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ และ 2) การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 362 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีความต้องการสูงสุดในสภาพที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้านหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งทุกด้านเน้นการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมและพัฒนา ขณะที่ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีความหลากหลายและสำคัญตามลำดับด้านต่าง ๆ ของความเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งเริ่มต้นด้วยอัตลักษณ์ดิจิทัลที่ประกอบด้วย การระบุและแสดงอัตลักษณ์ของตัวตนในโลกดิจิทัล รวมถึงความเป็นส่วนตัวในเชิงดิจิทัลและการเฝ้าระวังเกี่ยวกับร่องรอยดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเน้นที่การใช้งานโดยไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการใช้งานดิจิทัล การรู้เท่าทันดิจิทัลจะเน้นที่การเข้าถึงและความเข้าใจต่อสื่อดิจิทัลและการสื่อสารในรูปแบบดิจิทัล โดยควรมีมารยาทและการปฏิบัติตนที่มีความรับผิดชอบต่อสิทธิของตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เป็นการสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เน้นความสำคัญของการทำความเข้าใจและการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสังคมปัจจุบันและอนาคต และ 2) การบริหารงานวิชาการแบบ

เปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล ในสภาพปัจจุบันมีภาพรวมที่ดี โดยด้านการวัดและประเมินผลมีปัญหามากที่สุด ตามลำดับ ต่อมาคือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศทางการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัลในสภาพที่พึงประสงค์มีการต้องการสูงสุดที่ด้านระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ และจำเป็นต้องพัฒนาด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กำหนดนโยบายระดับชาติในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองดิจิทัล

2) จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน เช่น การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัล การพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาองค์กร

1) ปรับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีความยืดหยุ่นและรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล

2) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทดิจิทัล โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลและประเมินผล

3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัล

4) จัดตั้งทีมงานหรือคณะทำงานเฉพาะด้านเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร

1) จัดอบรมและพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน

2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านดิจิทัล

3) พัฒนาระบบการประเมินและให้รางวัลบุคลากรที่มีผลงานด้านการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

4) ส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล เพื่อสามารถถ่ายทอดและปลูกฝังแนวคิดนี้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ที่สำคัญ คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัลสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยควรให้ความสำคัญกับยุคดิจิทัลและพลเมืองดิจิทัลให้มากขึ้น สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่างในการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัลในแต่ละระดับการศึกษา ตลอดจนทั้งโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารงานวิชาการแบบเปลี่ยนผ่านและการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบายการจัดการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรารัตน์ กระจำนัง. (2562). พลเมืองดิจิทัลและการศึกษา. วารสารวิจัยการศึกษา, 34(1), 65-77.
- ต้องตา จำเริญใจ. (2561). ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทิพวรรณ มีพื้ง. (2564). การบริหารวิชาการในยุคดิจิทัล. วารสารการบริหารการศึกษา, 32(4), 33-47.
- ธนสาร รุจิรา. (2563). พลเมืองดิจิทัลในประเทศไทย. วารสารวิจัยการศึกษา, 41(2), 89-102.
- นุชจรินทร์ ปิ่นทอง. (2559). การศึกษาเชิงกลยุทธ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณกร พรประเสริฐ และรักษิต สุทธิพงษ์. (2562). ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 19(2), 104-117.

เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (2560). การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลในประเทศไทย. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 29(3), 45–58.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). *การศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งกรุงเทพมหานคร.

สุวัฒน์ บั่นลือ. (2560). *การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี*. สำนักพิมพ์วิชาการ.

เสาวภา นิสมโกมล. (2558). การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลในภาคการศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 23(2), 112–125.

ElMassah, S., & Mohieldin, M. (2020). Digital transformation and localizing the sustainable development goals (SDGs). *Ecological Economics*, 169, Article 106490.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper & Row.